

حسابرسی (۱)

بر اساس استقراضات حسابرسی ایران

تألیف:

دکتر شکراله خواجوی

(دانشیار دانشگاه شیراز)

حمید الهیاری ابهری - میثم نوشادی

انتشارات نگاه دانش

سرشناسه	: خواجهی، شکراله
عنوان و نام پدیدآور	: حسابرسی ۱: بر اساس استانداردهای حسابرسی ایران / تألیف شکراله خواجهی، حمید الهیاری ابهری، میثم نوشادی
مشخصات نشر	: تهران: نگاه دانش، ۱۳۹۲
مشخصات ظاهری	: ۲۵۶ ص
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۷-۲۳۹-۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: چاپ قبلی: زمزمه نور، ۱۳۸۷
موضوع	: حسابرسی
موضوع	: حسابرسی- ایران-- استانداردها
شناسه افزوده	: الهیاری ابهری، حمید
شناسه افزوده	: نوشادی، میثم
ردیف دی.جره	: HF۵۶۶۷/خ۹ح۵ ۱۳۹۲
ردیف دی.سیوی	: ۶۵۷/۴۵
شماره کتابشناسی	: ۳۲۸۰۳۱۱

هدفمند بگویند
 میثم نوشادی (اساتید نگاه دانش برای کارشناسی ارشد و دکتری
 و
 الکترونیکی کتاب‌های نگاه دانش
 در
www.negahedan-sh.com

انتشارات نگاه دانش

♦ نام کتاب:	حسابرسی (۱)
♦ مولفین:	دکتر شکراله خواجهی - حمید الهیاری ابهری - میثم نوشادی
♦ ناشر:	نگاه دانش
♦ طراح:	محمد مهدی منصور
♦ حرف‌نگاری، صفحه‌آرایی (نگاه دانش):	کبری صابری
♦ نوبت چاپ:	سوم، ۱۳۹۲
♦ تیراژ:	۱۰۰۰ جلد
♦ قیمت:	۱۱،۰۰۰ تومان
♦ لیتوگرافی / چاپ و صحافی:	باختر / چاوش
♦ شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۱۵۷-۲۳۹-۸

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است.

انتشارات نگاه دانش: انقلاب - خ ۱۲ فروردین - ساختمان ناشران پلاک ۲۷۱ - طبقه ۲ - واحد ۴

تلفن: ۶۶۹۵۴۸۹۲

فکس: ۶۶۴۸۶۱۵۴

مقدمه

نقش حسابرِس مستقل در بهبود فرآیند تصمیم‌گیری از طریق اعتباربخشی به اطلاعات مبنای تصمیم‌گیری بر کسی پوشیده نیست. حرفه حسابرِس همچنان در حال گذار از تاکید بر حسابرِس سنتی صورت‌های مالی به سوی ارائه‌ی خدمات اطمینان بخش است تا در ایفای این مهم نقش موثرتری داشته باشد.

با وجود آن که مدتی از تدوین استانداردهای حسابرِس در کشور می‌گذرد و علیرغم تهیه چندین کتاب چندگزینه‌ای ارزشمند در حوزه استانداردهای حسابرِس ملی، خلاء کتاب آموزشی مبتنی بر سرفصل‌های درس حسابرِس ۱ که بر مبنای استانداردهای حسابرِس ملی تهیه شده باشد، کاملاً احساس می‌شود، از این رو، با همکاری دوستان ارجمند آقایان حمید الهیاری ابهری و میثم نوشادی اقدام به تألیف کتاب حاضر نمودیم.

نحوه ارائه مطالب در هر فصل بدین ترتیب است که مطالب هر بخش با ملاحظه آخرین منابع معتبر خارجی و رعایت استانداردهای حسابرِس ملی ارائه شده است. در قسمت‌های مختلف کتاب در صورت لزوم به ارائه‌ی نمونه‌ای از فرم‌ها و مدارک حسابرِس، از قبیل، نمونه قرارداد حسابرِس، نمونه‌ی تاییدیه‌های حسابرِس و همچنین نمونه‌ای از پرسش‌نامه کنترل داخلی دانشگاه‌های حسابرِس اقدام شده تا دانشجویان علاوه بر فراگیری نظری موضوعات مرتبط با این مقولات بر نظریه‌ی عمل نیز مستندات را ملاحظه نمایند. جهت کمک به بهبود فرآیند یادگیری در پایان هر فصل علاوه بر ارائه پرسش‌های مفهومی، سوالات درست- نادرست، پرسش‌های چندگزینه‌ای تألیفی و پرسش‌های چندگزینه‌ای مبتنی بر آزمون‌های دانشگاه‌ها و حسابدار رسمی نیز ارائه شده است. در انتهای هر فصل برای بهره‌گیری بهتر از موضوعات مطرح شده در این کتاب سوالات مفهومی نیز ارائه شده است.

در تألیف این کتاب از نقطه نظر استاد سرکار خانم سیدحسین حسینی، سیدعلی محمد تقوی، اصغر قربانی و سرکار خانم شعله منصوری استفاده کرده‌ایم. بجز این صفحات صفحه آرایی کتاب را سرکار خانم ابراهیمی با دقت و حوصله‌ی مثال زدنی انجام داده‌اند. که از این عزیزان بسیار تشکر می‌نماییم. از مدیریت محترم انتشارات نگاه دانش که امکان چاپ این کتاب را فراهم آوردند نیز صمیمانه سپاسگزاری می‌نماییم.

دکتر شکراله خواجوی

حمید الهیاری ابهری

میثم نوشادی

مقدمه‌ای بر ویرایش جدید

شکر و سپاس ایزد جهان آفرین را گوئیم که ما را بر ویرایش کتاب حسابرِس این بار با فمود تا گامی در راستای بهبود هر چه بیشتر این نگاشته برداشته شود. در این مسیر نخست تلاش بر آن بوده که اصلاحات و رفع کاستی‌های موجود در چاپ پیشین مبادرت شود، که بدین منظور از نظرات اساتید دانشمند و دانش پژوهان تکلیف‌شناس استفاده‌های فراوان شد در این مجموعه تلاش بر آن بوده تا همسو با بیان ساده‌ی مطالب به منظور افزایش هر چه بیشتر کیفیت کتاب، از آخرین منابع لاتین و جدیدترین استاندارد های حسابرِس ایران نیز استفاده شود.

در پایان شایسته است از زحمات جناب آقایان وحید علیزاده طلا تپه، حسین قدیریان آرائی، مهدی ابراهیمی میمند و محسن کاوسی که با دقت کافی مطالب کتاب را مورد بازبینی قرار داده‌اند، کمال سپاس را داشته باشیم. امید آن است که مجموعه‌ی پیش‌روی در جهت رفع نیاز دانشجویان محترم و علاقه‌مندان، مفید فایده قرار گیرد.

دکتر شکراله خواجوی

حمید الهیاری ابهری

میثم نوشادی

فهرست مطالب

۹	فصل ۱: مقدمه‌ای بر حسابرسی و نقش آن در اقتصاد کشور
۹	اهداف آموزشی
۱۰	مقدمه
۱۰	تعریف حسابرسی
۱۱	تاریخچه حسابرسی
۱۲	ارتباط اولیه با حسابرسان بعد از انقلاب صنعتی
۱۲	ارتباط حسابداری و حسابرسی
۱۴	عوامل توجیه‌کننده تقاضا برای حسابرسی
۱۵	مغایب احتمالی صورتهای مالی حسابرسی نشده
۱۶	انواع حسابرسی
۱۶	صورتهای مالی
۲۰	انواع حسابرسی
۱۸	ارتباط حسابرسی با رعایت صورتهای مالی
۲۰	انواع حسابرسان
۲۲	حیطه همکاری حسابرسان و پرسنل داخلی
۲۴	انواع خدمات قابل ارائه توسط حسابرسان مستقل
۲۶	مفروضات بنیادی حسابرسی
۲۷	استانداردهای پذیرفته شده حسابرسی
۲۹	۱- استانداردهای عمومی
۳۰	۲- استانداردهای اجرای عملیات
۳۱	۳- استانداردهای گزارشگری
۳۳	انواع گزارش حسابرسان
۳۳	اجزاء گزارش مقبول (تعدیل نشده)
۳۸	دلایل تعدیل از اظهار نظر مقبول طبق استانداردهای حسابرسی
۴۰	آشنایی با مجامع حرفه‌ای ناظر بر حسابرسی در نقاط مختلف جهان
۴۰	مجامع حرفه‌ای ناظر بر حسابرسی در ایران
۴۱	خلاصه
۴۳	پرسش‌ها
۴۴	درست یا نادرست بودن هر یک از جملات زیر را تعیین کنید
۴۵	پرسش‌های چهارگزینه‌ای شامل آزمون دانشگاهها و حسابدار رسمی
۴۷	پرسش‌های مفهومی
۵۱	فصل ۲: آیین رفتار حرفه‌ای و مسئولیت قانونی حسابرسان
۵۱	اهداف آموزشی
۵۲	مقدمه
۵۲	ویژگی‌های لازم جهت شناسایی کسب و کار به عنوان حرفه
۵۳	نیاز به آیین رفتار حرفه‌ای
۵۴	نگاهی به سوابق تدوین آیین رفتار حرفه‌ای در جهان
۵۴	تدوین آیین رفتار حرفه‌ای در ایران
۵۴	اصول بنیادی
۵۵	احکام
۵۸	سقوط اخلاق حرفه‌ای
۵۹	مشکلات اخلاق حرفه‌ای حسابرسان انرون
۶۰	اصطلاحات مرتبط با مسئولیت‌های قانونی حسابرسان
۶۰	مسئولیت حسابرسان
۶۲	دفاع حسابرسان در برابر اشخاص ثالث
۶۲	تقلب
۶۳	اشتباه

۶۵	به حداقل رساندن خطر دعاوی حقوقی
۶۶	خلاصه
۶۸	پرسش‌ها
۶۹	درست یا نادرست بودن هر یک از جملات زیر را تعیین کنید
۷۰	پرسش‌های چهارگزینه‌ای شامل آزمون دانشگاه‌ها و حسابداری رسمی
۷۳	پرسش‌های مفهومی
۷۷	فصل ۳: حرفه حسابرسی مستقل
۷۸	مقدمه
۷۸	نوع مؤسسات حسابرسی از نظر شخصیت حقوقی
۷۹	چهار مؤسسه حسابرسی بزرگ بین‌المللی
۸۰	ساختار اداری مؤسسات حسابرسی
۸۱	برنامه‌ریزی
۸۲	طرح کلی حسابرسی
۸۲	برنامه حسابرسی
۸۳	روش حسابرسی
۸۳	آزمون‌های حسابرسی
۸۴	مراحل انجام برنامه‌ریزی
۹۳	مفهوم اهمیت در حسابرسی
۹۵	اهمیت در سطح صورت مالی
۹۵	اهمیت در سطح مانده حساب‌ها
۹۷	خطر حسابرسی
۹۸	انواع مدل‌های حسابرسی
۹۸	خطر حسابرسی با توجه به مدل حسابرسی
۱۰۰	رابطه بین خطر ذاتی و خطر کنترل
۱۰۰	خلاصه
۱۰۲	پرسش‌ها
۱۰۳	درست یا نادرست بودن هر یک از جملات زیر را تعیین کنید
۱۰۴	پرسش‌های چهارگزینه‌ای شامل آزمون دانشگاه‌ها و حسابداری رسمی
۱۰۷	پرسش‌های مفهومی
۱۰۹	فصل ۴: کنترل‌های داخلی
۱۰۹	اهداف آموزشی
۱۱۰	مقدمه
۱۱۰	کنترل‌های داخلی
۱۱۲	اجزاء کنترل‌های داخلی با توجه به استانداردهای حسابرسی
۱۱۵	روش‌های کنترل
۱۱۶	سیستم حسابداری
۱۱۶	انواع کنترل‌های داخلی
۱۱۹	فرآیند حسابرسی
۱۲۰	حسابرسی ضمنی
۱۲۰	مراحل انجام حسابرسی ضمنی
۱۲۸	کنترل‌های داخلی مطلوب
۱۲۸	چرخه فروش درآمدها و دریافت‌ها
۱۲۹	چرخه خرید، هزینه‌ها و پرداخت‌ها
۱۲۹	چرخه حقوق و دستمزد
۱۲۹	چرخه موجودی مواد و کالا
۱۳۰	چرخه دلرایی‌های ثابت
۱۳۰	انواع پرسشنامه‌های کنترل داخلی
۱۳۳	شرایط قابل گزارش
۱۳۵	خلاصه
۱۳۷	پرسش‌ها

۱۴۸	.....	درست یا نادرست بودن هر یک از جملات زیر را تعیین کنید
۱۴۹	.....	پرسش‌های چهارگزینه‌ای شامل آزمون دانشگاهها و حسابداری رسمی
۱۴۲	.....	پرسش‌های مفهومی
۱۴۵	.....	فصل ۵: شواهد حسابرسی
۱۴۵	.....	اهداف آموزشی
۱۴۶	.....	مقدمه
۱۴۷	.....	اهداف خاص حسابرسی
۱۴۸	.....	شواهد حسابرسی
۱۵۱	.....	کاتال‌های جمع‌آوری شواهد
۱۵۱	.....	طبقه‌بندی شواهد حسابرسی بر اساس منبع تهیه‌کنندگی آن
۱۵۲	.....	شواهد مستقیم و شواهد غیرمستقیم
۱۵۳	.....	روش‌های حسابرسی
۱۵۹	.....	فرآیند اخذ تأییدیه
۱۶۱	.....	حسابرسی برآورد حسابداری و روش‌های رسیدگی به آنها
۱۶۲	.....	حسابرسی و روش‌های رسیدگی به مناسب بودن استفاده مدیریت از فرض تداوم فعالیت
۱۶۲	.....	تکمیل رسیدگی‌ها
۱۶۶	.....	خلاصه
۱۶۷	.....	پیوست
۱۷۲	.....	پرسش‌ها
۱۷۳	.....	درست یا نادرست بودن هر یک از جملات زیر را تعیین کنید
۱۷۳	.....	پرسش‌های چهارگزینه‌ای شامل آزمون دانشگاهها و حسابداری رسمی
۱۷۷	.....	پرسش‌های مفهومی
۱۷۹	.....	فصل ۶: نمونه‌گیری در حسابرسی
۱۷۹	.....	اهداف آموزشی
۱۸۰	.....	مقدمه
۱۸۰	.....	دلایل استفاده از نمونه‌گیری در حسابرسی
۱۸۰	.....	نمونه‌گیری آماری و نمونه‌گیری غیر آماری
۱۸۳	.....	خطر نمونه‌گیری
۱۸۴	.....	خطر غیرنمونه‌گیری
۱۸۴	.....	روش‌های گزینش نمونه (تکنیک‌های نمونه‌گیری)
۱۸۵	.....	طرح نمونه‌گیری
۱۸۵	.....	نمونه‌گیری بر اساس صفت برای آزمون کنترل‌ها
۱۹۱	.....	نمونه‌گیری برای آزمون‌های محتوا
۱۹۲	.....	مراحل انجام نمونه‌گیری بر اساس متغیر برای آزمون‌های محتوا
۱۹۵	.....	خلاصه
۱۹۷	.....	پرسش‌ها
۱۹۸	.....	درست یا نادرست بودن هر یک از جملات زیر را تعیین کنید
۱۹۹	.....	پرسش‌های چهارگزینه‌ای شامل آزمون دانشگاهها و حسابداری رسمی
۲۰۲	.....	پرسش‌های مفهومی
۲۰۵	.....	فصل ۷: مستندسازی حسابرسی، کاربرگ‌های حسابرسی و کنترل کیفیت
۲۰۵	.....	اهداف آموزشی
۲۰۶	.....	مقدمه
۲۰۶	.....	مستندسازی عملیات اجرا شده
۲۰۶	.....	کاربرگ‌های حسابرسی
۲۰۷	.....	مالکیت محرمانه بودن و مراقبت و نگهداری کاربرگ‌های حسابرسی
۲۰۷	.....	انواع کاربرگ‌ها
۲۱۲	.....	تهیه کاربرگ‌های حسابرسی
۲۱۳	.....	بررسی کاربرگ‌های حسابرسی
۲۱۳	.....	سازماندهی کاربرگ‌های حسابرسی

۲۱۴	پرونده جاری
۲۱۵	کنترل کیفیت
۲۱۶	بررسی همیشگان
۲۱۷	بررسی کننده کنترل کیفیت
۲۱۷	روش بررسی کنترل کیفیت
۲۱۷	خلاصه
۲۱۹	بررسش‌ها
۲۲۰	درست یا نادرست بودن هر یک از جملات زیر را تعیین کنید
۲۲۱	بررسش‌های چهارگزینه‌ای شامل آزمون دانشگاه‌ها و حسابداری رسمی
۲۲۳	بررسش‌های مفهومی
۲۲۷	فصل ۸: آشنایی با حسابرسی سیستم‌های رایانه‌ای
۲۲۷	اهداف آموزشی
۲۲۸	مقدمه
۲۲۸	تعریف رایانه
۲۲۸	سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری
۲۲۸	تأثیر رایانه بر سیستم‌های حسابداری
۲۲۹	سازماندهی داده‌ها و روش پردازش داده‌ها
۲۲۹	روش‌های سرشماری رایانه‌ها
۲۲۹	روش‌های پردازش رایانه‌ها
۲۲۹	کنترل‌های پردازش رایانه‌ها
۲۳۰	کنترل‌های عمومی رایانه
۲۳۱	کنترل‌های کاربردی رایانه
۲۳۲	کنترل‌های داخلی در محیط‌های رایانه‌ای
۲۳۲	کنترل‌های داخلی در سیستم‌های رایانه‌ای
۲۳۳	حسابرسی سیستم‌های رایانه‌ای و استفاده از رایانه در عمل حسابرسی
۲۳۴	مهارت و صلاحیت حرفه‌ای
۲۳۴	برنامه‌ریزی
۲۳۴	ارزیابی خطر
۲۳۵	روش‌های حسابرسی
۲۳۷	استفاده از خدمات مؤسسات خدمات رایانه‌ای
۲۳۹	اطلاعات آزمایشی
۲۳۹	روش‌های پردازش همزمان
۲۴۰	مثل‌سازی مولزی
۲۴۱	نرم‌افزار حسابرسی
۲۴۱	نکات قابل توجه حساب‌برسان در استفاده از روش‌های حسابرسی به کمک رایانه
۲۴۲	فواید حسابرسی رایانه‌ای
۲۴۳	خلاصه
۲۴۴	بررسش
۲۴۵	درست یا نادرست بودن هر یک از جملات زیر را تعیین کنید
۲۴۶	بررسش‌های چهارگزینه‌ای تأییدی
۲۴۸	بررسش‌های مفهومی
۲۴۹	واژه‌نامه اصطلاحات (فارسی به انگلیسی)
۲۵۵	منابع و مآخذ